

TISKOVÁ ZPRÁVA

Mezi kulturní památky jižních Čech přibyl i mlýn z doby Viléma z Rožmberka

České Budějovice, 19. listopadu 2020

I v druhé polovině roku 2020 přibyl v jižních Čechách nové kulturní památky. Od července do října 2020 jich Ministerstvo kultury prohlásilo celkem šest. Patří mezi ně budova Husova sboru v Táboře, most v Bošilci, fara v Trhových Svinech, usedlost v Záluží u Vlastiboře, tzv. Valentův mlýn v Záblatí na Jindřichohradecku a Bargerova vila v Týně nad Vltavou.

Větší šance získat na obnovu památky finance z některého z dotačních titulů, bezplatná odborná pomoc od pracovníků Národního památkového ústavu i určitá prestiž, to jsou hlavní benefity, které přináší statut kulturní památky jejímu vlastníkovi. „Nyní evidujeme téměř 5400 nemovitých kulturních památek v Jihočeském kraji, což je nejvyšší počet v rámci celé České republiky,“ prozradila Jana Štorková z Národního památkového ústavu.

Bošilec, kamenný dvouobloukový most – č.ÚSKP 106540

Kamenný dvouobloukový most přes Bukovský potok v katastru obce Bošilec nedaleko Veselí nad Lužnicí se dostal na seznam kulturních památek v červenci 2020. Vznikl v polovině 18. století za vlády Marie Terezie, kdy se zde stavěla císařská silnice z Budějovic na Prahu. Dnes se tyto mosty často nahrazují moderními betonovými. „Snažíme se zachovat některé z těch nejhodnotnějších kamenných mostů. Slouží jako cenný doklad původně používaných stavebních a konstrukčních technologií, včetně použití ledolamů nebo stavění kamenů na sucho,“ upřesňuje Jana Štorková z Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích.

Trhové Sviný, fara čp. 166, Husova ulice – č.ÚSKP 106537

V severní části historického centra Trhových Svinů se nachází budova fary, která upoutá na první pohled mohutným pozdně barokním štítem. Její současná podoba pochází z konce 18. století a do dnešních dnů se dochovala takřka v nedotčeném stavu. Konstrukce v interiéru ovšem napovídají, že budova je ve svém jádru staršího založení. Pro památkáře je zajímavý nejen její bohatý stavební vývoj, ale oceňují i velké množství dochovaných historických materiálů, konstrukcí a řemeslných prvků. Fara je také svým umístěním významným dokladem postupného utváření urbanistické skladby města a její role je v rámci historického centra nezastupitelná. „Z přilehlých hospodářských budov se v původním stavu dochovaly pouze stáje klenuté plackovými klenbami,“ prozrazuje Jana Štorková a dodává, že i ty jsou součástí nové kulturní památky.

Záluží u Vlastiboře, usedlost čp. 12 – č.ÚSKP 106545

Nedaleko Soběslavi se nachází obec Záluží, která byla v roce 1995 prohlášena vesnickou památkovou rezervací, ceněnou zejména pro soubor staveb ve stylu tzv. selského baroka. „Usedlosti pocházejí převážně z 19. století, výzdoba jejich štítů je typická pro oblast Soběslavsko-veselských Blat,“ dodává Jana Štorková. Třítraktová venkovská usedlost s číslem popisným 12 ovšem z místně obvyklého způsobu výzdoby vybočuje. Průčelí s pozdně secesní výzdobou a s lidovými motivy z roku 1928 je pojato ve srovnání s okolními stavbami netradičním způsobem. „Poukazuje na společenské postavení tehdejšího majitele, zálužického starosty, a ukazuje neobvyklý přístup k řešení fasády, ve kterém se mísí místní vlivy a ambice stavebníka,“ doplňuje J. Štorková.

Tábor, Sbor Božích bojovníků Církve československé husitské a fary čp. 1960, Farského ulice – č.ÚSKP 106534

Budova Sboru Božích bojovníků Církve československé husitské v Táboře patří mezi nejhodnotnější stavby meziválečné architektury nejen v jižních Čechách, ale i v celorepublikovém měřítku.

Byla vystavena roku 1939 dle návrhu významných pražských architektů Jaroslava Kabeše a Václava Vejrycha. „Puristická stavba do kontextu svého okolí skvěle zapadá,“ oceňuje výslednou realizaci Jakub Drozda z Národního památkového ústavu. Velkorysost uměleckého záměru se odráží ve skladbě budovy, která vychází z důrazu na účelnost stavby i z reakce na nesnadné podmínky dané úzkou svažitou parcelou. Nápadité je zejména odhalení konstrukce nad terasou kolumbária, tj. místa pro uložení uren, a napojení sboru na okolní zástavbu farní budovou. „Součástí areálu je i část dochovaných prvků mobiliáře, mezi které patří i některá díla významného sochaře J. V. Duška,“ uzavírá Drozda.

Záblatí u Ponědraže, Valentův mlýn čp. 24 včetně technologického zařízení – č.ÚSKP 106555, 106556

Na seznam kulturních památek přibyl i takzvaný Valentův mlýn. Hodnotná technická památka se nachází v Záblatí u Ponědraže na Jindřichohradecku. O jeho založení v roce 1575 se zasloužili Vilém z Rožmberka a Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan. „Poslední stavební úpravy však sahají až do 1. pol. 20. století,“ doplňuje Drozda. Dochovalo se zde i mlýnské zařízení z přelomu 19. a 20. století. Jedná se o tři válcové stolice a Francisovu turbínu. Ta nahradila v roce 1930 původní vodní kola. Mezi památkově nejhodnotnější prvky patří průčelí s částečně dochovanými renesančními sgrafity v podobě psaníček, ale i architektonické a stavební prvky jako je klenba renesanční síně nebo konstrukce v mlýnici. „Mlýn je velmi dobře dochovanou památkou na hospodářské aktivity na dominiu Rožmberků a Schwarzenberků na třeboňském panství,“ shrnuje Jakub Drozda.

Týn nad Vltavou, Bargerova vila čp. 445, Dewetterova – č.ÚSKP 106577

Do „lepší společnosti“ kulturních památek byla přizvána i puristická vila z Týna nad Vltavou. Na pozemku těsně nad svým mlýnem si ji nechal jako reprezentativní sídlo vystavět mlynář Ladislav Barger dle projektu Adolfa Beneše. Dokončena byla roku 1930. „Vila se dochovala ve velmi autentickém stavu, kromě původní fasády si ceníme i zachování moderního dispozičního řešení a interiéru,“ chválí stav vily Jana Štorková. Později vilu koupil Emil Radok z Kolodějů nad Lužnicí, spoluzakladatel multimediálního divadla Laterna magika a bratr režiséra Alfreda Radoka. V roce 1949 vilu odkoupil zvěrolékař Pípal, s jehož jménem mají místní vilu spojenou nejčastěji. Dodnes se jí zde říká „Vila u Pípalů“. Rodina Pípalů, jejichž potomci vlastní vilu dodnes, byla kulturně velmi aktivní. Ve vile a na její zahradě se konaly různé společenské akce, koncerty vážné hudby apod.

Předem děkujeme za zveřejnění zprávy v médiích.

Kontakty:

- **Ing. arch. Jana Štorková**
NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích, mob. 725 163 056 storkova.jana@npu.cz
- **Jakub Drozda**
NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích, mob. 724 568 006, drozda.jakub@npu.cz

---

Proces prohlašování movité či nemovité věci za kulturní památku probíhá v České republice dle zákona České národní rady o památkové péči č. 20/1987 Sb. V souvislosti s tím, jak se vyvíjí poznávání kulturně – společenských hodnot rozsáhlého a různorodého památkového fondu, přibývá postupně kulturních památek. Památky a kulturní dědictví jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti. Jde o projevy tvůrčích schopností a práce člověka, které vykazují hodnoty historické, umělecké, vědecké, technické či revoluční. Prvním stupněm ochrany těchto kulturních hodnot je prohlášení nemovité či movité věci za kulturní památku. Dále může Ministerstvo kultury prohlásit za kulturní památky věci nebo jejich soubory, které sice samy o sobě nemají uvedené hodnoty, ale mají přímý vztah k významným osobnostem nebo historickým událostem.

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je v Jihočeském kraji naplňovat poslání odborné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Českých Budějovicích zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu a vydává řadu publikací, provádí archeologické průzkumy, provozuje galerii na Senovážném nám. 6. v Českých Budějovicích. Další informace naleznete na www.npu.cz.